

DWIE KREACJE MATKI BOSKIEJ
W ŚREDNIOWIECZNYCH
TEKSTACH KULTURY

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Dwie kreacje Matki Boskiej w średniowiecznych tekstach kultury

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

I / 45 minut

Cele. Uczeń:

- porównuje dwa przedstawienia Matki Boskiej w tekstach pochodzących z tej samej epoki;
- odczytuje cechy liryki;
- wskazuje dwa różne sposoby przedstawienia postaci Marii;
- określa przyczyny różnych kreacji Matki Boskiej.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstem;
- prezentacja materiału;
- praca w parach;
- praca ze szkicem krytycznoliterackim;
- praca z dostępem do Internetu i telefonami komórkowymi.

Środki dydaktyczne:

- *Bogurodzica*;
- *Lament świętokrzyski*;
- Stefan Sawicki, *Bogurodzica* i „*Lament świętokrzyski*”.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna: Przypomnienie tematyki i motywów pojawiających się w *Bogurodzicy* i *Lamencie świętokrzyskim*.

Część właściwa:

1. Praca w parach – podanie wytycznych do pracy – uczniowie analizują dwa teksty pochodzące z tej samej epoki, porównują je pod względem gatunku literackiego, typu liryki, określają temat i sposób przedstawienia Matki Boskiej, jej pozycję w hierarchicznym porządku świata, wskazują adresata, styl wypowiedzi oraz kompozycję i język.
2. Udzielanie odpowiedzi przez chętnych uczniów na pytania nauczyciela.
3. Określenie różnic pomiędzy tekstami i wskazanie przyczyny różnych sposobów ujęcia Matki Boskiej.
3. Wyszukanie przez uczniów strony z tekstem Stefana Sawickiego „*Bogurodzica*” i „*Lament świętokrzyski*” (http://staropolska.pl/sredniowiecze/poezja_religijna/bogurodzica/Sawicki.html),

zapoznanie się z tekstem na temat utworów.

4. Dyskusja dotycząca przedstawionych propozycji autora tekstu, porównanie z własnymi wnioskami.

Część podsumowująca: Postawienie tezy o różnicy wynikającej ze światopoglądu i filozofii epoki. Próba odpowiedzi na sposób funkcjonowania motywów we współczesnych czasach – uczniowie podają przykłady znanych im tekstów kultury, nauczyciel weryfikuje wypowiedzi.

Komentarz metodyczny:

Uczniom ze SPE należy udzielać dodatkowych wyjaśnień, zwłaszcza do tekstu Stefana Sawickiego. Należy dopasować ocenę do możliwości i docenić zaangażowanie ucznia w dyskusji, wyrażaniu opinii, budowania własnych wniosków. Zastosowana w lekcji metoda pracy w parach kształtuje umiejętności komunikacyjne, a zabieranie głosu w dyskusji uczy krytycznego stosunku do zastanej rzeczywistości – te umiejętności są niezbędne na rynku pracy. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreslenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Należy umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu poprzez angażowanie go w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.